

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

Fredningsnævnet for Nordjylland Sydøstlige del

**Fredningsnævnets afgørelse af 10. december 2021
om fredning af Sohngårdsholmparken og Den Gamle
Golfbane i Aalborg kommune.**

Journal nr. FN-NJS-5-2020

Indledning

Aalborg kommune og Danmarks Naturfredningsforening fremsatte den 20. februar 2020 i henhold til naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk. 3, forslag til fredning af Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane i Aalborg Kommune.

Forslaget omfatter samlet i alt 58,4 hektar og berører følgende matrikelnumre:

Sohngårdsholmparken: 1 adx og 1 adv Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder

Den Gamle Golfbane: 1a, 1 afn, 17 xe, 18 bg, 1 aht, 17 a og 1 akø, alle Sohngårdsholm Hgd. Aalborg Jorder, samt 18 bg Sdr. Tranders By, Sdr. Tranders.

De arealer, der ønskes fredet, er alle ejet af Aalborg Kommune.

Formålet med fredningen er ifølge forslagsstillerne:

- at sikre området som offentligt tilgængeligt natur- og parkområde,
- at sikre Den Gamle Golfbanes biologiske mangfoldighed, samt landskabelige-, rekreative og undervisningsmæssige værdier,
- at sikre Sohngårdsholmparkens kulturhistoriske, havearkitektoniske- og rekreative værdier, under hensyntagen til områdets naturmæssige indhold og landskabelige baggrund, og
- at sikre rammen om en fortsat dynamisk udvikling som et rekreativt, natur- og parkområde, med mulighed for at udvikle fredningsområdets indhold, så det kan imødekomme de mange brugeres skiftende ønsker og behov under hensyntagen til naturværdierne, og så parkernes naturindhold og biodiversitet kan øges.

Forslaget blev i overensstemmelse med naturfredningslovens § 37, stk. 1 udsendt til den berørte lodsejer og relevante myndigheder samt blev bekendtgjort i Statstidende den 10. marts 2020 samt samtidig publiceret på fredningsnævnenes hjemmeside, Fredningsnaevn.dk.

Der er, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 5, afholdt offentligt møde om forslaget den 15. juni 2020 i kommunens lokaler på Stigsborg Brygge, Nørre Sundby.

På mødet blev forslaget gennemgået. Der blev i forlængelse af mødet foretaget besigtigelse af begge parker. Der blev endvidere fastsat frist til den 15. august 2020 til fremsættelse af bemærkninger til forslaget.

På baggrund af fremsatte indsigelser og bemærkninger har forslagsstillerne udarbejdet forslag med enkelte ændringer, senest et revideret forslag modtaget 26. januar 2021.

Fredningsnævnet har besluttet at gennemføre fredningen i det væsentlige i overensstemmelse med forslagsstillernes reviderede forslag, idet nævnet dog har besluttet at foretage enkelte ændringer på grundlag af indsigelser fremsat af Miljøstyrelsen i breve af 20. august 2020 og 21. januar 2021.

Fredningsnævnets behandling af de indkomne indsigelser, begrundelsen for afgørelsen samt det endelige indhold af fredningsbestemmelserne er angivet nedenfor under afsnittet: "Fredningsnævnets afgørelse".

Der tilkendes ikke erstatning i anledning af fredningen, jf. herved naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, idet de omhandlede arealer er offentligt ejede.

I. Fredningssagens oplysninger

Baggrunden for fredningsforslaget.

Forslagsstillerne har oplyst, at Aalborg i disse år oplever en betydelig befolkningstilvækst, og byen er inde i en rivende udvikling. Det medfører en øget efterspørgsel på brug af byens parker til mange forskellige formål, men også et øget pres på parkerne til arealinddragelse og byfortætning. Det har derfor stor betydning, at kommunen kan fastholde og udvikle byens parker som offentligt tilgængelige, natur- og parkområder.

Gennem en fredning ønsker Aalborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening at sikre Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane for eftertiden som et stort sammenhængende og offentligt tilgængeligt natur- og parkområde, der er en del af byen.

Fredningsforslagets afgrænsning og omfang

Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane ligger i forlængelse af hinanden i Aalborg bys sydøstlige del, omtrent midt mellem bydelene Vejgård, Gug, Nørretranders og Sønder Tranders, jf. oversigtskortet bilag 1.

Fredningsgrænsen følger parkernes eksisterende afgrænsning i felten, med undtagelse af Den Gamle Golfbanes sydlige del - langs Universitetsboulevarden omkring institutionen Fristedet.

Fredningsgrænsen i Den Gamle Golfbane sydvestlige del, indgår således ikke i fredningen, jf. kortbilag 2 og 3. Fredningsgrænsen i Den Gamle Golfbane sydvestlige del, er fysisk markeret i felten med 5 fredningssten hugget i granit.

Fredningsgrænsens nordvestlige hjørne følger den matrikulære grænser i den kommende plusbus linjeføring.

Koordinater til fredningsgrænsen i Den Gamle Golfbane sydvestlige del

Nummer	XY
1	557846,53 - 6320235,82
2	557671,24 - 6320330,02
3	557576,08 - 6320415,56
4	557542,88 - 6320490,87
5	557519,34 - 6320501,83

Beskrivelse af Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane

Historie

Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane ligger i forlængelse af hinanden på arealer, der engang hørte under godset Sohngårdsholm. I 1925 købte Aalborg Kommune godset med et jordtilligende på ca. 165 hektar, for at sikre plads til byens udvikling, og i 1930 blev herregårdsparken åbnet for offentligheden.

Godsets hovedbygning fra 1886 i hollandsk renæssancestil ligger der stadigvæk, umiddelbart udenfor fredningsområdet. Arealerne omkring hovedbygningen og herregårdsparken lå hen i krat og fugtige områder med en mergelgrav. Nord og vest for godsets bebyggelse, hvor kridtet lå tæt på overfladen, blev jorderne udgravet til råstoffer for Portland Cementfabrikker. Omkring 1930 blev en skov plantet mod øst, dels med nåletræer, dels med bøg. På de bakkede jorder syd for råstofområdet blev der i 1938 anlagt en 18 hullers golfbane på 32 hektar af det kommunale areal.

I 1959-60 blev Sohngårdsholmparken anlagt i sin nuværende udstrækning på 7,2 hektar, og krat og mergelgrav forsvandt. Sohngårdsholmparken blev indrettet som en egentlig bypark med blomsterbede, græsplæner, rulleskøjtebaner, mødepladser, toiletter osv., i 1984 kom en fin samling af paradisæbler (pommet) til, 300 træer af 120 forskellige sorter gør det til en af Europas største samlinger med et værdifuldt genetisk materiale.

Sohngårdsholmparken med parktræer, græsplæner, klippede hække og blomsterbede.

I 1962 ophørte landbrugsdriften helt på de tidligere godsjorder. Efterfølgende er jordene blevet bebygget både øst og vest for golfbanen, og et hedeareal øst for skoven blev næsten helt opslugt af motorvejstilkørslen.

Golfbanen flyttede ud af byen til Restrup enge i 1968, og området blev udlagt til rekreativt naturområde, og områderne har gennem tiden været benyttet til mange forskellige aktiviteter som fx flyveopvisninger, skydebane, militær øvelsesplads og udstillingshaver.

I 1971 blev det besluttet af byrådet, at området fra Humlebakken til Th. Sauers vej skulle forblive offentlig park, idet udbygningen af Grønlandskvarteret skabte et indlysende behov for rekreative områder. Alligevel er der efterfølgende inddraget dele af parken til andre aktiviteter. I 1988 blev Urania Observatoriet bygget i parken. En del af parken er også inddraget til fritidscenteret Fristedet, som også bruger parkens arealer til bl.a. græsning for deres heste. Samtidig er bebyggelserne omkring parken blevet flere og tættere.

I dag indgår Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane, som en central del af Sohngårdsholm Bykilen, der løber mellem den tætte by og ud i det åbne land.

Den nuværende ca. 3,1 hektar store sekshullers Ældregolfbane ligger indenfor Den Gamle Golfbane.

Parkernes karakter

Parkernes udtryk spænder vidt, fra kultiveret havepræg i Sohngårdsholmparken til et varieret naturpræg på Den Gamle Golfbane. Sohngårdsholmparken knytter sig til slottet med trimmede plæner, staudehave, spejl bassin, trægrupper og klippede hække. Den Gamle Golfbane karakteriseres derimod af åbne overdrevsbakker med store vidder og lange kig, spredte småkrat, trægrupper, fritstående enkelttræer, samt bøgehøjsskov. Overgangen imellem parkerne markeres af et egehegn.

Til venstre ses Den Gamle Golfbane med naturpræg. Til højre ses Sohngårdsholmsparken med et kultiverede havepræg. Egehegnet i midten markerer overgangen imellem parkerne.

Landskab

Parkerne ligger på et stærkt skrånende terræn. Fra det højeste punkt ved observatoriet i kote 53 falder terrænet mod syd til kote 34-36, og laveste del er mod øst i kote 30. Der er altså en niveauforskel på over 20 m. Bakkedraget består af smeltevandssand og grus, og fra 1 til 10 meters dybde findes skrivekridtet. På grund af disse forhold er den naturlige plantevækst præget af, at det meste af jordbunden er tør med både sure og kalkholdige vilkår.

I det sydvestlige hjørne, umiddelbart udenfor fredningsgrænsen, findes dog et vandhul, Pilesøen, der kan ses på gamle kort fra 1800-tallet, formentlig et kreaturvandingshul.

På den Gamle Golfbane mod øst findes et fugtigt område i granskoven, og et gravet, muligvis sprængt hul, Brillesøen. Brillesøen fik tidligere tilført overfladevand fra nogle befæstede arealer mod øst, men i dag opsamles vandet i et forsinkelsesbassin udenfor parken. Brillesøen har i dag udviklet sig til et temporært vandhul, der ofte står helt uden vand.

Rekreative kvaliteter

Det samlede fredningsområde kendetegnes af et markant terræn og en betragtelig volumen som tilsammen giver de besøgende mulighed for, ikke kun at bevæge sig mellem parkernes forskellige rum og naturtyper, men også at færdes og være i dem. Derfor er området en særlig destination for de besøgende, hvor der både er varierede naturoplevelser, udsigter over landskabet, fred og ro, fysiske udfordringer og legeområder at finde.

I kraft af sin størrelse og veludviklede naturpræg er Den Gamle Golfbane særlig i forhold til byens øvrige parker. Her findes et betydeligt naturindhold, flora og fauna, og brugerne kan få oplevelsen af at komme på afstand af byen og af at være sig selv.

Aktivitetsområde på ca. 0,4 hektar omkring Urania Observatoriet.

Naturmæssige kvaliteter

På grund af det kuperede terræn, den afvekslende vegetation med skov, rabatter langs stier og store sammenhængende overdrevsarealer, der ikke har været under plov siden 1938, har der udviklet sig en høj biodiversitet i fredningsområdet, især indenfor Den Gamle Golfbane. Herudover har området potentiale til, at naturindholdet kan udvikle sig mere og mere over tid.

Ved en feltundersøgelse i 2014, foretaget i dagtimerne af Danmarks Naturfredningsforening, blev der registreret 156 arter af vilde planter, 63 arter af landinsekter, 20 fuglearter, samt en række forskellige vanddyr.

De fleste overdrevsarter er knyttet til surbund og findes på de højestliggende græsarealer med karakteristiske planter som knold-ranunkel, mark-frytle, bidende ranunkel, kornet stenbræk, lancetvejbred, alm. røllike, alm. hvene, vellugtende gulaks, alm. syre og, engelskgræs. I området findes også forekomster af den sjældne plante seglblad, i sin tid indført til Danmark fra Østeuropa.

Herudover findes flere arter som indikerer kalk f.eks. stor knopurt og dunet havre.

Områdets varierede flora skaber levestedsbetingelser for et rigt insektliv, herunder almindelige dagsommerfugle som engrandøje, græsrandøje, skråstregbredpande, nældens takvinge, admiral og lille ildfugl, samt flere arter af humlebier og snyltehumler. Desuden flere usædvanlige og rødlistede arter som isblåfugl, seksplettet køllesværmer, femplettet køllesværmer, grøn køllesværmer og blåhatjordbi.

Den Gamle Golfbane er levested for flere usædvanlige dyr og planter, her isblåfugl. Foto: Biopix

Lovgivning mv.

Forhold til internationale beskyttelsesbestemmelser

Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane er et vigtigt levested for byens bestand af flagermus, som alle er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV og beskyttede efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver. Især har parkerne betydning som ledelinje og fødesøgningsområde for vandflagermus, dværgflagermus, og sydflagermus, som er de mest almindelige og udbredte flagermusearter i og omkring Aalborg by. Herudover har parkernes gamle træer med hulheder i grene og stammer betydning som rasteområder og ynglekolonier for dværgflagermus og sandsynligvis vandflagermus, i forbindelse med dyrenes overvintring og oversomring.

Plangrundlag

Lokalplan

Fredningsområdet er omfattet af lokalplan 11-006 fra 1993 "Planetarium og fritidsanlæg med heste – Den Gamle Golfbane og Sohngårdsholmparken".

Lokalplanens formål er at sikre, at Den Gamle Golfbane og Sohngårdsholmparken, fortsat kan anvendes til park, samtidig med at der kan bygges et planetarium i tilknytning til observatoriet. Endvidere skal den sydlige del af Den Gamle Golfbane, som hovedsageligt ligger udenfor fredningsområdet, kunne benyttes til fritidsanlæg med højst 10 heste, herunder til staldbygning, klubhus, ridebane og mark. Endvidere forhindrer lokalplanen yderligere bebyggelse, bortset fra ovennævnte.

Planen åbnede mulighed for byggeri af et planetarium i tilknytning til Observatoriet og til at oprette Fristedets hesteinstitution, hestefolde og byggeri, og sikrer samtidig mod yderligere bebyggelse.

Kommuneplan

Hele fredningsområdet ligger i byzone.

Den Gamle Golfbane og Sohngårdsholmparken

I den seneste kommuneplanrevision for Vejgård fra 2012, er Den Gamle Golfbane og Sohngårdsholmparken udlagt til rekreativt område.

Parkerne indgår i en "grøn kile", Flamsted-Vaarstkilen, der strækker sig fra Sohngårdsholmparken til den grønne struktur i Universitetsparken og videre mod Lundby Bakker. Ind mod byen planlægges en forbindelse over Eternitten.

Den gamle Golfbane og Sohngårdsholmparken skal sikres, som væsentlige elementer i byens grønne struktur og udsigtskvaliteter skal sikres. Det er hensigten, at områderne skal fastholdes med hver sit formål og hver sin karakter fra det mere "vilde" til det mere plejede med parkkarakter.

Det er målet, at området skal bevares som et markant grønt landskabsrum i byen, og der bør ikke etableres flere anlæg til særlige rekreative funktioner. Nye aktivitetsmuligheder skal kun indpasses indenfor Den Gamle Golfpark, hvis de ikke forringer den almindelige rekreative brug af parken og de naturmæssige kvaliteter.

Der lægges også vægt på at sikre gode færdselsmuligheder for gående og motionister, på at bevare markante udsigtpunkter og på at skabe varierede aktivitets-, oplevelses- og opholdsmuligheder.

Fredskov

Fredningsområdet indeholder ca. 27 hektar fredskov. Hovedparten af de egentlige skovarealer ligger som et bånd langs Den Gamle Golfbanes østre del, med bøg som den dominerende træart.

I Den Gamle Golfbanes nordøstlige del ligger ca. 3,3 hektar fredskov som samtidig har status, som beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens §3. Arealet indeholder en mosaik af lysåbne arealer og yngre mere eller mindre sammenhængende krat, enkelttræer og -buske. Vedplanter domineres af stilkeg, hassel, naver og indslag af tornede vækster som tjørn, mirabel og rose. Se kortbilag 4.

Beskyttet natur

Fredningsområdet indeholder ca. 26 hektar med beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3, heraf har ca. 3,3 hektar samtidig status fredskov. Se kortbilag 4.

II. Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 1 fremgår det, at loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet, herunder jf. lovens § 1, stk. 2, at særlig beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier.

Endvidere tilsigter loven særligt at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, samt tillige at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Det fremgår herunder af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, at der ved lovens administration skal lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

Det fremgår videre af naturbeskyttelseslovens § 38 bl.a., at en fredning skal indeholde bestemmelse om formålet med fredningen. En fredning kan gå ud på bevaring af den nuværende tilstand eller tilvejebringelse af en bestemt tilstand, der herefter skal bevares, og den skal regulere offentlighedens færdsel i området. En fredning kan indeholde de bestemmelser, herunder de påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse, der skønnes nødvendige for, at fredningsformålet kan opnås.

Fredningsnævnet finder, at den foreslåede fredning omfatter områder, der har historiske, kulturhistoriske, havearkitektoniske og rekreative værdier, herunder idet området giver mulighed for varierende naturoplevelser, udsigter over landskabet, fred og ro samt mulighed for fysiske udfordringer og leg. Der vil desuden i relation til Den Gamle Golfbane kunne sikres en biologisk mangfoldighed samt undervisningsmæssige værdier. En fredning vil kunne sikre eftertiden et stort sammenhængende og offentligt tilgængeligt park- og naturareal, der er placeret som en del af byen. Nævnet finder tillige, at det fremsatte forslag afvejer de forskellige hensyn og interesser, som brugerne måtte have, på den bedst mulige måde.

Fredningsnævnet tiltræder derfor overordnet forslaget, således som det endeligt er udformet i den endelige version, der er modtaget den 26. januar 2021.

Nævnet har dog besluttet at foretage enkelte ændringer på grundlag af indsigelser fremsat af Miljøstyrelsen i breve af 20. august 2020 og 21. januar 2021.

Herom bemærkes:

I forslagets § 7 om offentlig adgang, angives, at plejemyndigheden har ret til at afspærre for færdsel i bestemte områder af parken for publikum, hvis det er begrundet i drift, publikums sikkerhed eller særlige naturhensyn, således at der kun kræves fredningsnævnets tilladelse, såfremt afspærringerne er af mere end 1 års varighed, hvilket Miljøstyrelsen finder unødigt restriktivt.

Under hensyn til, at der er tale om områder med offentlig adgang, er fredningsnævnet enig heri og bestemmer derfor, at den angivne periode, hvor der kan ske afspærring uden nævnets tilladelse, fastsættes til 6 måneder.

Miljøstyrelsen har videre gjort indsigelse vedrørende forslagets § 12 om pleje og har herom anført, at pleje af de fredede arealer mest hensigtsmæssigt gennemføres efter plejebekendtgørelsens bestemmelser, hvorfor det foreslås, at § 12 udformes i overensstemmelse hermed. Der er herunder henvist til Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 19. december 2019 om fredning af natur og landskab syd for Harlev, og hvori kritiseres en uhensigtsmæssig sammenblanding af procedurerne for henholdsvis plejeplaner og plejeforanstaltninger.

Fredningsnævnet er enig i Miljøstyrelsens indsigelse og bemærker, at det må anses vigtigt, at fredningsbestemmelser på de punkter, hvor det er muligt, skal have et ensartet og utvetydigt indhold. Herefter, og idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet ved ovennævnte afgørelse har bestemt, at en ren henvisning til plejebekendtgørelsen er mest hensigtsmæssig, bestemmer fredningsnævnet derfor, at den detaljerede beskrivelse i fredningsforslaget skal udgå, og at § 12 derfor i stedet får følgende udformning:

"Aalborg Kommune er plejemyndighed.

Pleje af de fredede arealer kan gennemføres efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse."

Fredningsnævnet bemærker, at der i en række bestemmelser i forslaget ud over i § 12 er henvist til plejeplan og plejeforanstaltninger. Nævnet har overvejet, om dele af disse bestemmelserne skulle udgå eller rettes, men finder, at det af hensyn til forståelsen af sammenhængen i fredningsbestemmelserne er forsvarligt at opretholde de angivne henvisninger til plejeplan og plejeforanstaltninger mv.

Der fastsættes herefter følgende

Fredningsbestemmelser

Generelle bestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at sikre området som offentligt tilgængeligt natur- og parkområde,
- at sikre Den Gamle Golfbanes biologiske mangfoldighed, samt landskabelige-, rekreative og undervisningsmæssige værdier,
- at sikre Sohngårdsholmparkens kulturhistoriske, havearkitektoniske- og rekreative værdier, under hensyntagen til områdets naturmæssige indhold og landskabelige baggrund, og
- at sikre rammen om en fortsat dynamisk udvikling som et rekreativt, natur- og parkområde, med mulighed for at udvikle fredningsområdets indhold, så det kan imødekomme de mange brugeres skiftende ønsker og behov under hensyntagen til naturværdierne, og så parkernes naturindhold og biodiversitet kan øges.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares som offentligt natur- og parkområde.

Området skal fremtræde varieret og oplevelsesrigt med mulighed for rekreation og naturoplevelser med plads til både ro og fordybelse, leg og bevægelse, og med mulighed for at følge årets gang og opleve dyre- og plantelivet, som lever på bynære arealer.

Fredningens afgrænsning og indhold fremgår i øvrigt af følgende fredningskort:

Kortbilag 2: Fredningskort med fredningsgrænse og koordinater til fredningssten for Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane i 1:4.500

§ 3 Arealernes drift

Parkernes drift og pleje reguleres efter en godkendt plejeplan (jf. § 12), dog kan almindelig drift, vedligeholdelse, renovering og udskiftning af eksisterende inventar og beplantning ske løbende.

Arealernes drift på Den Gamle Golfbane skal generelt søge at øge den biologiske mangfoldighed.

Anvendelse af pesticider er ikke tilladt, og arealer med status som beskyttet natur må ikke tilføres gødning eller kulturarter.

§ 4 Arealer med status som beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3

1. De beskyttede naturtyper skal holdes lysåbne med en kronedækningsgrad af spredte træer og buske på maksimalt 10% til 25%, jf. fredningskort.
2. Arealerne skal plejes, som lysåben natur ved enten afgræsning, høslæt, klipning eller slåning inkl. fjernelse af det afskårne/afslåede materiale.
3. Der må kun gennemføres 1 årligt høslæt, klipning eller slåning på størstedelen af arealerne (minimum 75%). På mindre dele af arealerne (maksimalt 25%) er det tilladt at gennemføre op til 2 årlige høslæt, klipning eller slåning, f.eks. som følge af behov for en ekstra slåning i forbindelse med afholdelse af arrangementer.
4. Arealerne må kun afgræsses ekstensivt, dvs. at græsningstrykket skal tilpasses arealernes vegetationsudvikling.
5. Der må foretages pletvis harvning, afbrænding, udlægning af stendynger og lignende, med det formål at pleje og udvikle arealernes vilde flora og fauna.

§ 5 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg

1. Ny selvstændig bebyggelse og tilbygninger til eksisterende bebyggelse kræver Fredningsnævnets tilladelse. Dog kan plejemyndigheden foretage ombygninger og mindre tilbygninger under 10 m², som har sammenhæng med områdets funktion som offentlig park.
2. Etablering af faste anlæg – herunder transformerstationer og andre tekniske anlæg, større skulpturer og konstruktioner kræver Fredningsnævnets tilladelse. Dog kan der i henhold til en godkendt plejeplan (jf. § 12) etableres mindre anlæg som understøtter den rekreative anvendelse af parkerne. Det kan eksempelvis være en bålhytte, enkelte shelters, motionsredskaber, legeredskaber, borde og bænke, skraldestativer og enkelte mindre skulpturer.

Uanset dette kan plejemyndigheden til enhver tid tillade, at der etableres nye vand- og monitoringsboringer med tilhørende transportledninger, el-forsyning og ovenjordiske tekniske anlæg (borehuse) til den almene vandforsyning.

3. Etablering af sportsanlæg er ikke tilladt, herunder anlæg af mountainbike-baner.
4. Plejemyndigheden kan indenfor fredningsområdet etablere en hundeskov på maksimalt 3,4 hektar efter en godkendt plejeplan (jf. § 12). Se kortbilag 3.
5. Permanent belysning langs veje, større stier og rekreative anlæg i parkerne kan etableres i henhold til en godkendt plejeplan (jf. § 12). Af hensyn til nattemørket med mulighed for at

betragte stjernehimlen midt i byen, skal belysning være nedadrettet og lampehøjde må ikke overstige 1,2 meter over terræn.

6. Stisystemet skal understøtte den rekreative anvendelse.
7. Nye veje eller parkeringsanlæg i området der understøtter fredningens formål, kan etableres i henhold til en godkendt plejeplan (jf. § 12).
8. Ændringer af parkernes eksisterende stiforløb (herunder ridestier), etablering af nye stier (herunder ridestier) og justeringer af parkernes eksisterende veje kan ske i henhold til en godkendt plejeplan (jf. § 12). Dog kan plejemyndigheden foretage løbende renovering og mindre justeringer af forløbet af parkernes eksisterende veje og stier, hvis det er nødvendigt for parkernes drift og formål. Ligeledes kan plejemyndigheden sikre og forbedre stiernes funktionalitet, opbygning og konstruktion.
9. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen samt understøttelse og formidling af parkerne på foranledning af plejemyndigheden.
10. Nyetablering og udskiftning af infrastruktur under terræn som kræver, at der graves igennem parkerne, f.eks. etablering af elinstallationer, vandrør o.l., kan ske med plejemyndighedens tilladelse.
11. Uanset dette har ledningsejerne fri adgang til at afhjælpe uopsættelige fejl eller utætheder på eksisterende ledninger i parken straks og uden forudgående tilladelse fra plejemyndigheden, f.eks. ved reparation af varme- og gasledninger. Herunder har ledningsejerne fri adgang til, i fornødent omfang, at færdes med materiel og maskiner, og afspærre arbejdsområdet.

I forbindelse med ledningsarbejder skal plejemyndigheden snarest muligt underrettes om, at der pågår eller er foretaget gravning i parken.

§ 6 Terrænændringer

1. Der kan efter en godkendt plejeplan (jf. § 12) tillades terrænreguleringer, hvis formålet ligger indenfor fredningens formål, f.eks. etablering af stendynger eller en mindre sø.
2. Der kan efter en godkendt plejeplan (jf. § 12) blotlægges kridtflader under terrænniveau med det formål at tilgodese kalkelskende dyr og planter (biodiversitetsformål), enten ved afskrabning af overjorden eller ved at vende jorden rundt.

§ 7 Offentlighedens adgang

Offentligheden har ret til at færdes overalt i parkerne. Plejemyndigheden kan dog begrænse retten til færdsel i bestemte områder af parkerne, hvis det er begrundet i parkens drift, publikums sikkerhed eller særlige naturhensyn. Længerevarende afspærringer i mere end 6 måneder kræver Fredningsnævnets tilladelse.

§ 8 Afholdelse af arrangementer

1. Plejemyndigheden kan tillade afholdelse af udendørsarrangementer af bred folkelig interesse i parkerne, hvor parkens rammer som sådan er med til at understøtte arrangementet.

Herunder kan plejemyndigheden tillade afholdelse af maksimalt 1 større arrangement per lokation i området om året. Der betyder, at der årligt kan afholdes flere større arrangementer indenfor det samlede fredningsområde, hvis arrangementerne fordeles på flere forskellige lokationer, således at belastningen fordeles udover det samlede fredningsområde. Dog kan maksimalt tillades 20 arrangementdage og maksimalt 2 arrangementer per måned indenfor det samlede fredningsområde.

Ved større arrangementer forstås annoncerede eller på anden vis organiserede arrangementer med en samlet arealstørrelse af tilhørende udstyr som telte, boder, scener, toiletvogne og lignende på mere end 5000 m², da sådanne arrangementer medfører støj og et stort slid.

De 20 arrangementdage er inklusive opstilling og nedtagning af telte, boder mv.

2. Plejemyndigheden kan tillade afspærring/hegning i forbindelse med afholdelse af arrangementer.
3. I forbindelse med afholdelse af større arrangementer i parkerne, kan plejemyndigheden tillade opstilling af større konstruktioner indenfor parkens **robustområde** jf. fredningskortet bilag 3. Med større konstruktioner menes f.eks. scene, toiletvogne og containere.
4. Plejemyndigheden kan tillade opstilling af mindre konstruktioner såsom telte og boder i parkerne, og udenfor træernes drypzone/ trækronens projektion (kronebredden) og minimum 5 meter fra træernes stammer.

§ 9 Motoriseret kørsel

Motoriseret kørsel i parkerne er ikke tilladt.

Dog kan plejemyndigheden tillade kørsel i parkens robustområde og ad parkernes **faste kørespor**, herunder kørsel i relation til arrangementer i parkerne, jf. § 8.

Motoriseret kørsel, standsning og parkering udenfor parkernes faste kørespor er ikke tilladt, dog kan plejemyndigheden tillade nødvendig kørsel med tunge køretøjer og maskiner i forbindelse med renovering, drift og vedligehold af bygninger og tilhørende tekniske anlæg der grænser op til parkerne. Desuden er det tilladt for handicappede, at færdes med mindre handicapkøretøjer på parkens stier og kørespor.

Plejemyndigheden har ret til at parkere og køre med tunge køretøjer og maskiner overalt i fredningsområdet i forbindelse med parkernes drift og vedligehold, ligesom såvel eksisterende som evt. nye boringer til almen vandforsyning kan serviceres med motoriserede køretøjer.

Særbestemmelser for de enkelte parker

Uanset de generelle bestemmelser gælder de specifikke bestemmelser for de enkelte parker, henholdsvis Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane.

§ 10 Gamle træer i Sohngårdsholmparken

Træer i Sohngårdsholmparken, der er over 75 år gamle, skal så vidt muligt bevares, og må kun fældes af sikkerhedsmæssige hensyn. Risikotræer skal i første række søges håndteret ved fjernelse af farlige grene. I sidste ende skal træernes centrale vedmasse (stammen) bevares til naturlig henfald i parkerne gerne som stående træruiner, eller de skal genanvendes i parken som fritliggende stammer, insekthoteller eller lignende efter evt. fældning.

Fuldstændig fjernelse af træer over 75 år kan kun ske i ekstraordinære situationer og kræver Fredningsnævnets tilladelse.

§ 11 Den Gamle Golfbane

1. Fredskoven indenfor Den Gamle Golfbane skal henligge som urørt skov, og træer må kun fældes af sikkerhedsmæssige hensyn og vedmasse af fældede træer skal bevares til naturligt henfald i skoven. Dog kan ikke naturligt hjemmehørende arter af træer og buske fjernes, og arealer med status som overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3 skal ryddes og holdes lysåbne, jf. § 4, stk. 1.

Uanset dette kan Plejemyndigheden foretage udyndinger i de 10 yderste meter af skovens rand, med henblik på at skabe frodige skovbryn og mere flydende overgange imellem skov og arealer med lysåben natur.

2. Plejemyndigheden kan anvende området omkring mandskabshusene i Den Gamle Golfbanes nordvestlige del til oplagsplads for parkens og bydelens grønne drift, f.eks. til oplag af sten, jord, og grus, eller kompostering af blade og afklip.
3. Uanset § 9, er motoriseret kørsel og parkering tilladt for offentligheden indenfor de eksisterende p-pladser jf. fredningskort bilag 3.
4. Uanset § 4, stk. 2 og 3, kan aktivitetsområdet omkring legepladsen, ældregolfbane, og aktivitetsområde omkring Urania Observatoriet (inkl. krolfbane), sti- og vejrabatter, samt klippede spor klippes som plæne - med det islæt af vilde urter, som vegetationen naturligt indeholder. Arealerne må således ikke omlægges til kulturgræsplæne, og der må ikke tilføres gødning eller kulturgræsser til arealet.
5. Uanset § 4, stk. 1 - 3, kan den nuværende ældregolfbane flyttes til andre dele af parken efter en godkendt plejeplan (jf. § 12), dog således at ældregolfbanens samlede areal på 3,1 hektar ikke forøges.
6. Uanset § 4, stk. 1 og 2, kan der etableres et afskærmende, op til 12 meter bredt, 6 rækkers levende hegn af oprindelige danske træer og buske langs fredningsgrænsens sydlige del - parallelt med Universitetsboulevarden, jf. kortbilag 3.

7. Uanset § 4, stk. 1 og 2, kan der etableres afskærmende beplantninger af oprindelige danske træer og buske langs omkring såvel eksisterende som eventuelt nye vandboringer til den almene vandforsyning, jf. § 5, stk. 2.
8. Nyetablering og udskiftning af beplantninger må kun ske med oprindelige danske træer og buske.
9. Uanset § 6 kan Plejemyndigheden rydde en ca. 1,7 hektar stor sitkagranbevoksning og konverterer arealet til skovlysning, jf. kortbilag 3.
10. Uanset § 11, stk. 1 kan plejemyndigheden løbende foretage udtyndinger i hundeskoven og pleje bevoksningen i hundeskoven som lysåben løvskov, jf. kortbilag 3.
11. Uanset § 5, stk. 7 kan plejemyndigheden løbende etablere nye klippede spor i området.
12. Uanset § 9 må brugerne af foreningshuset køre til og fra foreningshuset af adgangsvejen der ligger i forlængelse af Borgmester Jørgensens Vej, samt anvende p-pladsen i tilknytning til foreningshuset.

Øvrige bestemmelser

§ 12 Pleje

Aalborg Kommune er plejemyndighed.

Pleje af de fredede arealer kan gennemføres efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

§ 13 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 14 Bonusbestemmelser

1. I medfør af fredningens § 4 stk. 1 skal arealer med beskyttede naturtyper holdes lysåbne med en krondækningsgrad af spredte træer og buske på maksimalt 10 til 25%. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3 eller skovloven.
2. I medfør af fredningens § 4, stk. 5 kan der foretages pletvis harvning, afbrænding og lignende med det formål at pleje og udvikle arealernes vilde flora og fauna. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3.
3. I medfør af fredningens § 6, stk. 2 kan der foretages blotlægning af kridtfladen under terrænniveau. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3.
4. I medfør af fredningens § 11, stk. 5 kan den nuværende ældregolfbane flyttes til andre dele af parken efter en godkendt plejeplan, dog således at ældregolfbanens samlede areal på 3,1 hektar ikke forøges. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

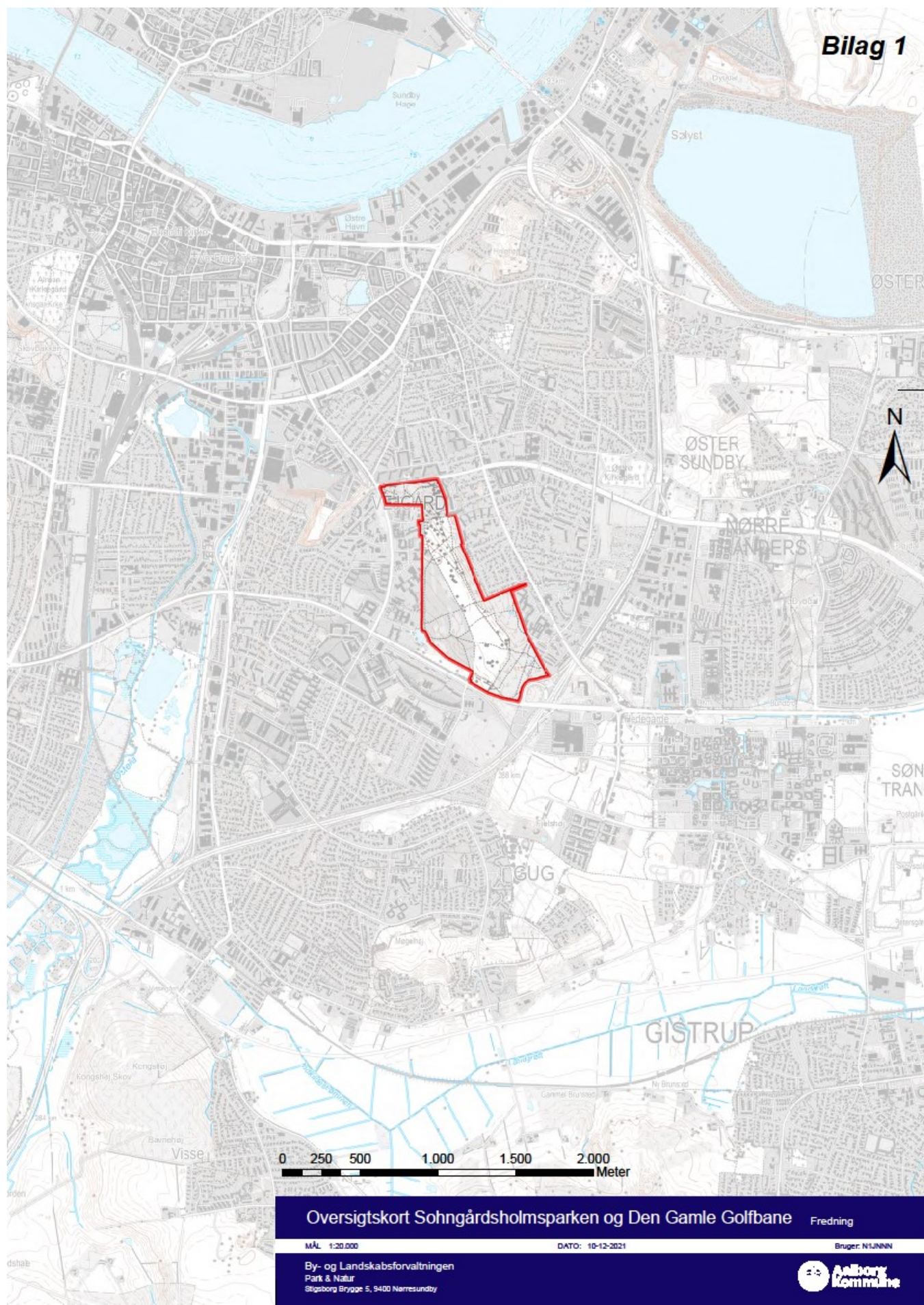
5. I medfør af fredningens § 11, stk. 6 kan der etableres et levende hegn langs fredningsgrænsens sydlige del – parallelt med Universitetsboulevarden. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3.
6. I medfør af fredningens § 11, stk. 7 kan der etableres afskærmende beplantninger omkring såvel eksisterende som eventuelt nye vandboringer til den almene vandforsyning. Dette kræver ingen tilladelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3.
7. I medfør af fredningens § 11 stk. 9, kan plejemyndigheden konvertere en ca. 1,7 hektar stor sitkagranbevoksning til skovlysning. Dette kræver ingen tilladelse efter skovloven.

Fredningsområdets afgrænsning fremgår af nedenstående kortbilag, oversigtskort over fredningsområdet, bilag 1, og fredningskort, bilag 2. Desuden fremgår de administrative bindinger for området af nedennævnte bilag 3.

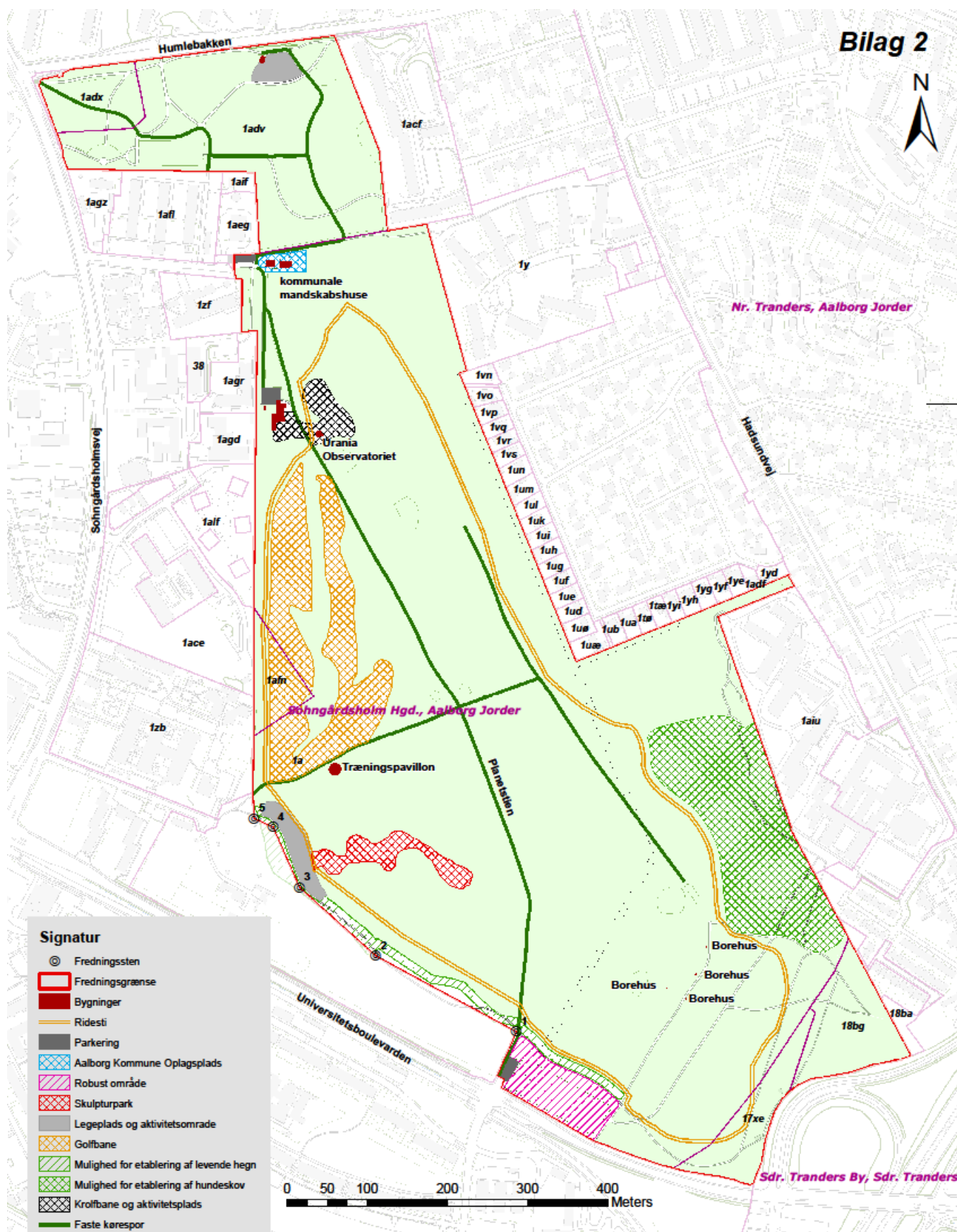
KORT >

Bilag 1

Signatur

- Fredningssten
- ▬ Fredningsgrænse
- Bygninger
- Ridesti
- Parkering
- Aalborg Kommune Oplagsplads
- Robust område
- Skulpturpark
- Legeplads og aktivitetsområde
- Golfbane
- Mulighed for etablering af levende hegn
- Mulighed for etablering af hundeskov
- Krolfbane og aktivitetsplads
- Faste kørsler

Numer	XY
1	557846,53 - 6320235,82
2	557671,24 - 6320330,02
3	557576,08 - 6320415,56
4	557542,88 - 6320490,87
5	557519,34 - 6320501,83

Fredningskort Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane

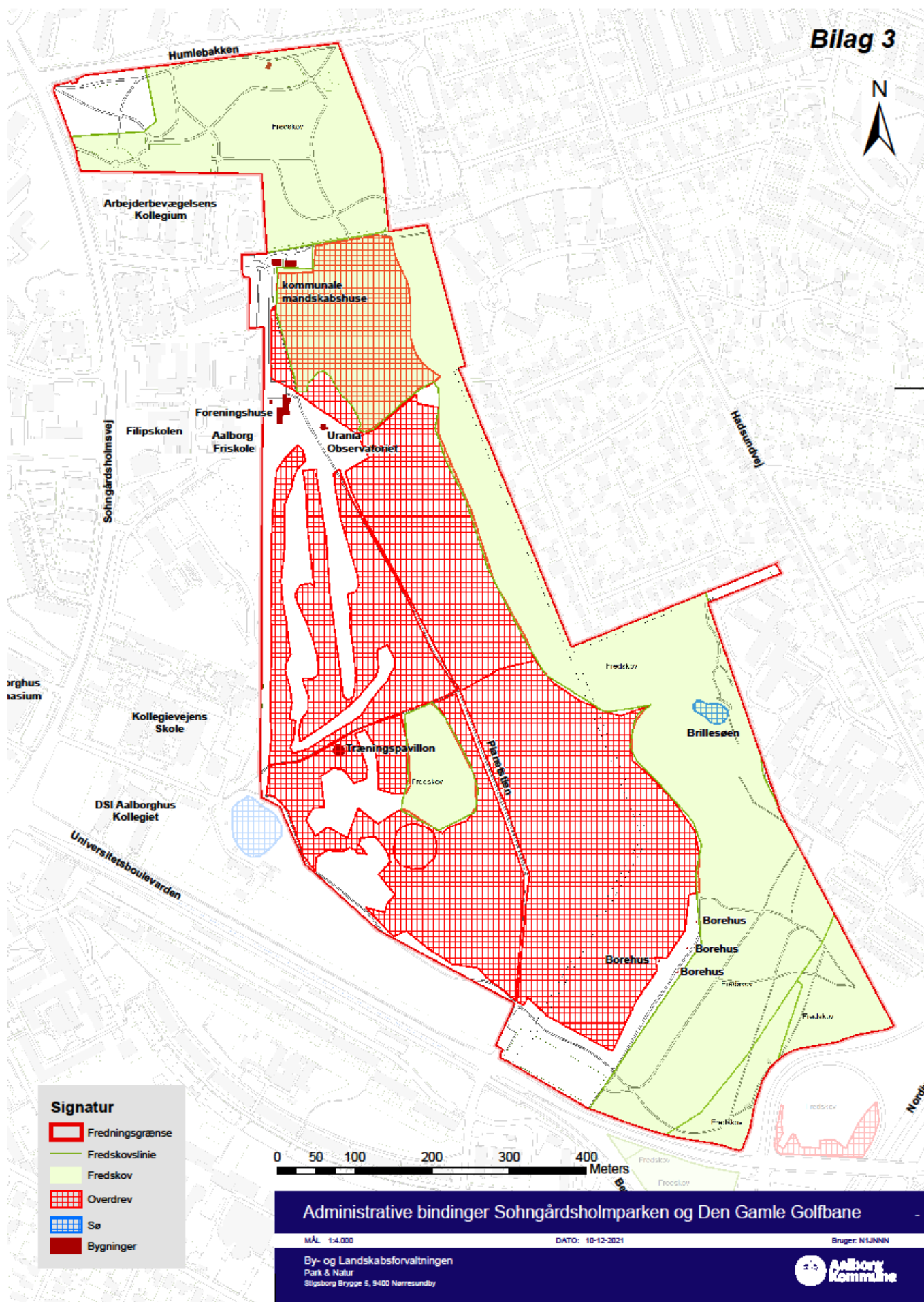
MÅL 1:4.000

DATO: 10-12-2021

Bruger: NUNNN

By- og Landskabsforvaltningen
Park & Natur
Stigsborg Brygge 5, 9400 Nørresundby

III. Miljøvurdering

Fredningsnævnet har i sagen truffet afgørelse om, at der ikke er behov for udarbejdelse af en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 10, jf. § 8, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, nr. 1 og nr. 3. Afgørelsen er truffet på grundlag af screeningsnotat modtaget den 20. februar 2020 fra sagsrejser samt efter, at relevante myndigheder har haft frist til at fremsende kommentarer. Afgørelsen er den 5. maj 2020 publiceret på fredningsnævnens hjemmeside, fredningsnaevn.dk. og er ikke påklaget.

IV. Retsvirkninger

Fredningsnævnet foretager offentlig bekendtgørelse om sagens afgørelse og sender afgørelsen til dem, der har fået fredningsforslaget tilsendt, samt til enhver, der under sagen som part har givet møde eller som i øvrigt har fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 40, stk. 2.

Når der er foretaget offentlig bekendtgørelse, skal fredningsbestemmelserne overholdes af alle, jf. naturbeskyttelseslovens § 41, stk. 1.

Fredningsnævnet lader fredningsbestemmelserne tinglyse på de pågældende ejendomme, jf. naturbeskyttelseslovens § 40, stk. 3.

- - -

I fredningssagens behandling har deltaget dommer Torben Bybjerg Nielsen, formand, Poul Roesen, ministerielt udpeget medlem, samt Peter Halgren Madsen, kommunalt udpeget medlem.

Klagevejledning

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ejere og brugere, der skal have denne afgørelse tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget samt organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Erstatningsafgørelser kan dog kun påklages af ejere og brugere samt statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af afgørelsen. Godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 47 ikke påklages.

Klage indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-boks, hvor du kan vælge Nævnens Hus som modtager, eller ved almindelig brevpost til Nævnens Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att. Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Yderligere oplysninger om klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet findes på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

A handwritten signature in blue ink, reading 'Torben Bybjerg Nielsen'.

Torben Bybjerg Nielsen

/ Vedhæftet er areal- og lodsejerliste.

Bilag 4: Areal- og lodsejerliste

Ejendomsopslag - Resultatliste

	Matrikelnummer	Ejerlav	Ejer	Ønskes fredet		Heraf omfattet af NBLs bestemmelser om	Skovloven	Museumsloven	Matrikulær adresse
				Ca. ha.	Antal lodder				
Sohngårdsholmsparken	1 adx 1 adv	Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder	Aalborg kommune Boulevarden 2 9000 Aalborg	1 6,2	1 1				Humlebakken 000 Borgmester Jørgensens Vej 9B-C
			I alt	7,2 ha					
Den Gamle Golfbane	1a 1 afn 17 xe 18 bg 1 aht 17 a 1 akø	Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder Sdr. Tranders By, Sdr. Tranders Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder	Aalborg Kommune Boulevarden 2 9000 Aalborg Aalborg Kommune Boulevarden 2 9000Aalborg	 50 1,3 0,1 1,1 0,3	del 1 1 1 1 1				Borgmester Jørgensens Vej 11 Universitetsboulevarden 5 Borgmester Jørgensens Vej 11
			I alt	52,8 ha					
			I alt	60,0 Ha					

**Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 3025 5459
mail:nordjyllandsyd@fredningsnaevn.dk**

Den 24. februar 2025

Hoslagt informeres om berigtigelse vedrørende arealer omfattet af fredningen i

FN-NJS-5-2020: Fredning af Sohngårdsholmparken og Den Gamle Golfbane i Aalborg Kommune.

Ved bekendtgørelse af fredningsnævnets afgørelse af 10. december 2021 blev følgende matr.nr. oplyst som omfattet af fredningen:

Sohngårdsholmparken: 1 adx og 1 adv Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder

Den Gamle Golfbane: 1a, 1 afn, 17 xe, 18 bg, 1 aht, 17 a og 1 akø, alle Sohngårdsholm Hgd. Aalborg Jorder, samt 18 bg Sdr. Tranders By, Sdr. Tranders.

I kortbilagene til afgørelsen fremgår følgende matr.nr.:

Sohngårdsholmparken: 1 adx og 1 adv Sohngårdsholm Hgd., Aalborg Jorder

Den Gamle Golfbane: 1a, 1 afn og 17 xe alle Sohngårdsholm Hgd. Aalborg Jorder, samt 18 bg Sdr. Tranders By, Sdr. Tranders.

Fredningen berigtiges således, at den omfatter de matr.nr., der fremgår i ovenstående kortbilag.

1aht, 17 a og 1 akø, Sohngårdsholm Hgd. Aalborg er herefter ikke omfattet af fredningen.

Pv.

Torben Bybjerg Nielsen

Dorete Bager

Juridisk sekretær i fredningsnævnet.

Denne berigtigelse sendes til:

1. Poul Roesen,
2. Zacharias Brix Madsen og Peter Halgren Madsen,

3. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
4. Aalborg Kommune, att. Flemming Helsing, rådmand Jan Nymark Rose Thaysen,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aalborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aalborg,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Himmerland-Aalborg,
12. Dansk Vandrelaug v/ Anni Petersen.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning